

Dyslexiebeleid

2018-2019

Vakcollege Rijnmond

Katwijk

Inhoudsopgave:

01. Voorwoord	pagina 3
02. Visie	pagina 4
03. Nieuwe leerlingen – van signalering tot dyslexieverklaring	pagina 4
04. Begeleiding dyslectische leerlingen	pagina 5
05. Actieplan 2018-2019	pagina 7
06. Operationeel plan – agenda van dyslexie	pagina 9
07. Bijlage 1: Dyslexieaanpak – Richtlijnen voor docenten	pagina 10

1. Voorwoord

Op Vakcollege Rijnmond is sinds 2009 een dyslexiebeleid aanwezig. Jaarlijks wordt dit beleid geëvalueerd en aangepast.

De afgelopen jaren is er veel gebeurd op dit gebied:

- Dyslexiecoaches werden aangesteld en opgeleid.
- Kurzweil werd aangeschaft en leerlingen zijn hiermee aan de slag gegaan.
- Docenten zijn geïnformeerd over het dyslexiebeleid.
- Dyslecten worden voor docenten in SomToday aangemerkt om duidelijk te maken dat ze dyslectisch zijn.
- Alle leerlingen met een dyslexieverklaring worden elk schooljaar door de dyslexiecoaches uitgenodigd voor een gesprek.
- De dyslexiecoaches hebben voorlichtingsavonden voor de ouders van dyslectische leerlingen gehouden.

De dyslexiecoaches voeren structureel overleg met het MT over zaken die dyslexie en het beleid aangaan.

2. Visie

Leerlingen met dyslexie kunnen bijzonder veel last van hebben bij het zich eigen maken van de leer- en lesstof.

Wij willen hen stimuleren om op een goede manier met dyslexie om te gaan. Door hen bewust te laten worden van hun talenten en mogelijkheden, ondanks hun dyslexie. Dit laatste proberen wij in onze begeleiding te benadrukken, door te werken aan acceptatie en ze te leren hiervoor zelf verantwoordelijkheid te nemen. Hierbij moet de leerling er op gewezen worden dat hij of zij het niet alleen hoeft te doen, want door samenwerking met leerlingen, docenten en dyslexiecoaches kan de leerling gesteund en gestuurd worden. Het is duidelijk dat op het Vakcollege Rijnmond, een groot deel van de leerlingen taalproblemen heeft. Door de docenten, afhankelijk van het vak, wordt rekening gehouden met de leerling in het aanbod van taal en teksten in de klas. Dit wordt gedaan door bijvoorbeeld aan te leren hoe om te gaan met teksten, (moeilijke) woorden en spelling bij het vak van de betreffende docent. Ook wordt er veel herhaald. Met als uiteindelijk doel dat de leerling zijn of haar optimale kwaliteit kan tonen, nu en in de toekomst.

Dyslexiebeleid en taalbeleid zijn onderdelen van het zorgbeleid van de school. Het MT heeft mandaat aan de dyslexiecoaches gegeven, waardoor een ieder weet wat de bevoegdheden van de dyslexiecoaches zijn.

3. Nieuwe leerlingen - van signalering tot dyslexieverklaring

Twee mogelijkheden op het gebied van dyslexie doen zich voor als nieuwe leerlingen onze school binnenkomen

- De leerling heeft dyslexie en beschikt over een dyslexieverklaring
- Er is een vermoeden dat de leerling dyslexie heeft

Veel van onze nieuwe leerlingen met dyslexie komen onze locatie binnen met een dyslexieverklaring. Meestal is op de basisschool al gesignaleerd dat de leerling dyslexie heeft en is er al onderzoek gedaan, hetgeen resulteerde in het afgeven van een dyslexieverklaring.

Ook kan het zo zijn dat een vermoeden bestaat dat een nieuwe leerling dyslexie heeft. De mentor is hierbij de spil: hij moet signalen van collega's opvangen, hij moet studie maken van het dossier en kijken of er in het verleden lees- en spellingsproblemen waren. Mocht hij een vermoeden van dyslexie hebben, dan zal hij dit doorgeven aan de dyslexiecoaches.

Wanneer vakdocenten, ouders of leerling zelf vermoeden dat er sprake is van dyslexie, dan zijn de volgende stappen van toepassing:

1. Vakdocenten, ouders of leerling geven hun vermoeden door aan de mentor.
2. De mentor haalt bij de dyslexiecoach de vragenlijsten op uit bijlage 1 en 2.
3. Deze vragenlijsten worden door mentor en docenten ingevuld.
4. De mentor verzamelt ze en levert ze bij de coach in.
5. De dyslexiecoach maakt een samenvattend verslag van de informatie en beoordeelt of verder onderzoek noodzakelijk is.

Alleen het samenvattend verslag wordt meegestuurd met de aanmelding.

6. Wanneer de dyslexiecoach onderzoek geïndiceerd acht of in geval van twijfel, overlegt hij/zij met Ilse Breugem van Centraal Nederland Onderwijsadviesbureau. (ibreugem@centraalnederland.nl) of 06-33141343)
7. Indien besloten wordt dat verder onderzoek noodzakelijk is, start de coach met de Intakefase.

8. De onderzoeks- en indiceringfase worden door Centraal Nederland uitgevoerd na beoordeling van de aangeleverde gegevens.

Aanmelding van leerlingen uit eindexamenklassen moeten voor 1 december van het betreffende schooljaar binnen zijn.

Aanmeldingen van leerlingen uit de andere klassen moeten voor 1 maart van het betreffende schooljaar binnen zijn.

Met dyslectische leerlingen zal een gesprek plaatsvinden en ze krijgen een korte voorlichting over de mogelijkheden en faciliteiten die binnen onze school geboden kunnen worden op het gebied van dyslexie.

4. Begeleiding dyslectische leerlingen

Binnen de klas

- Docenten houden rekening met de afspraken die gemaakt zijn in het kader van het dyslexiebeleid.
- Docenten weten welke leerlingen dyslexie hebben en bieden hen de toegekende faciliteiten. Op de dyslexielijst staan de namen van de dyslectische leerlingen. Docenten kunnen de gemaakte afspraken over faciliteiten terug vinden bij het begeleidingsverslag van de betreffende dyslect in SomToday.
- Taalonderwijs bij ons op school omvat veel herhaling van spelling- en grammaticaregels, voor begripend lezen is in september 2008 een apart programma gestart, verder krijgen de leerlingen die dat nodig hebben in de klas steun bij het aanpakken en uitvoeren van schrijf- en leestaken.

Buiten de klas

De dyslexiecoach zal als een dyslectische leerling niet goed functioneert als gevolg van dyslexie in eerste instantie altijd zoeken naar oplossingen die in de reguliere les kunnen plaatsvinden. Ook kan hij bijvoorbeeld de mentor helpen bij het formuleren van een advies aan ouders. Soms zal het wenselijk zijn om de leerling tijdelijk gerichte begeleiding aan te bieden om ervoor te zorgen dat de begeleiding in de reguliere les goed gaat werken. Dit betekent dat de dyslexiecoach:

- In incidentele gevallen de leerling maximaal 4 keer (ongeveer 320 minuten) individueel of in een kleine groep begeleidt om hem 'op het spoor te zetten' of te leren omgaan met bepaalde faciliteiten. Deze begeleiding vindt plaats op basis van een handelingsplan (Kort Actie Plan = KAP) waarin het doel en de inhoud van de begeleiding helder beschreven staat.
- Het KAP kan maximaal één keer verlengd worden op basis van evaluatiegegevens waaruit moet blijken dat de ingezette ontwikkeling voortgezet dient te worden voor een optimaal resultaat. Ook hiervoor is goedkeuring nodig van de remedial teacher van het samenwerkingsverband.
- De resultaten van de begeleiding en handvatten die de leerling aangereikt heeft gekregen altijd terugkoppelt naar de docenten die de leerling in de les verder begeleiden en indien nodig docenten ondersteunt bij deze begeleiding.
- Verslag doet van de verrichte begeleiding in SomToday, het digitale leerling dossier

Kurzweil

Deze faciliteit kan worden toegekend als in de dyslexieverklaring wordt aangegeven dat gebruik van Kurzweil geadviseerd wordt. Als dit niet in de verklaring staat, dan bepalen de dyslexiecoaches of een leerling van Kurzweil gebruik mag maken en dit wordt regelmatig geëvalueerd.

Voor het gebruik van Kurzweil bij schoolexamens (SE's) zijn enkele voorwaarden van toepassing:

- De aanvraagtermijn voor Kurzweil bedraagt tenminste 3 weken voor de startdatum van het SE.
- De dyslectische leerling dient hierover zelf contact op te nemen met de dyslexiecoach.
- De dyslexiecoach beslist binnen 1 werkweek of Kurzweil ingezet zal worden.
- Indien er een toezegging is voor het gebruik van Kurzweil dient de leerling minimaal 1 keer geoefend te hebben met het gebruik van het programma.
- De gebruikers van Kurzweil worden na elke SE-week uitgenodigd voor een nabespreken over het gebruik van het programma. In dit gesprek wordt bekeken of de inzet zinvol is geweest en of dit voortgezet zal worden.

5. Actieplan 2018-2019

Opbrengst	Meting
Alle nieuwe docenten zijn door de dyslexiecoaches geïnformeerd over de richtlijnen dyslexie-aanpak.	De dyslexiecoaches overhandigen aan de directeur een lijst met namen van docenten en de datum waarop die docenten zijn geïnformeerd.
Alle docenten voeren de dyslexie-aanpak uit conform de richtlijnen.	De dyslexiecoaches stellen een korte online vragenlijst op die de mentor door de dyslectische leerlingen laat invullen. De mentor draagt zorg voor het invullen door de leerling(en). De dyslexiecoaches stellen een korte online vragenlijst voor de docenten op, zij vullen deze in. De dyslexiecoach maakt een overzicht van de resultaten van de vragenlijsten en overhandigt die aan de directeur met een advies.
Met iedere dyslectische leerling wordt door een dyslexiecoach tenminste 1x per jaar een gesprek gehouden om na te gaan welke faciliteiten aan hem/haar toegekend kunnen worden.	Met dyslectische leerlingen uit klas 1 voor 5 november 2018. Met dyslectische leerlingen uit klas 2 voor 18 maart 2019. Met de dyslectische leerlingen uit klas 3, 3 weken voor de start van SE1. Met de dyslectische leerlingen uit klas 4 voor 18 maart 2019. Er is een totaallijst van de dyslecten beschikbaar op het docentenportaal. In SomToday wordt bij het begeleidingsverslag van de leerling aangegeven welke faciliteiten zijn toegekend
De school zorgt ervoor dat iedere dyslectische leerling de faciliteiten krijgt, die aan hem/haar zijn toegekend.	De dyslexiecoaches stellen een korte vragenlijst op die de mentor door de dyslectische leerlingen laat invullen. De mentor doet de ingevulde lijst in maart toekomen aan de dyslexiecoach. De dyslexiecoach maakt een overzicht van de resultaten van de vragenlijst en overhandigt die aan de directeur met een advies.
De examensecretaris voert tijdig overleg met de dyslexiecoaches en ICT-dienst over de facilitering van de dyslectische leerlingen bij het examen binnen de kaders van het examenreglement.	Twee weken voor SE 1 en SE 4 vindt dit overleg plaats en er wordt een verslag van afspraken gemaakt.

Opbrengst	Meting
In het overleg van examensecretaris met de dyslexiecoaches en ICT-dienst worden afspraken gemaakt op welke wijze en door wie de facilitering van de dyslectische leerlingen wordt uitgevoerd.	Twee weken voor SE 1 en SE 4 vindt dit overleg plaats en er wordt een verslag van afspraken betreffende de routing en verantwoordelijken gemaakt.
Er zijn voldoende licenties aanwezig om de dyslectische leerlingen waaraan de faciliteit Kurzweil is toegekend, mee te laten werken.	Er is een lijst beschikbaar waarop het aantal leerlingen staat waaraan de faciliteit werken met Kurzweil is verleend. Op basis daarvan wordt het aantal licenties bepaald en ingekocht.
Kurzweil is ingevoerd in de reguliere lessen en wordt door de dyslectische leerlingen waaraan de faciliteit Kurzweil is toegekend, gebruikt.	De dyslexiecoaches stellen een korte vragenlijst op die de mentor door de dyslectische leerlingen laat invullen. De mentor doet de ingevulde lijst in december toekomen aan de dyslexiecoach. De dyslexiecoach maakt een overzicht van de resultaten van de vragenlijst en overhandigt die aan de directeur met een advies.
Er zijn voorwaarden opgenomen in het dyslexiebeleid over het gebruik van Kurzweil (gebruik in de klas en voor het eindexamen) voor dyslectische leerlingen.	Leerlingen komen in aanmerking voor het gebruik van Kurzweil als ze aan de voorwaarden voldoen. De dyslexiecoach controleert of er aan de voorwaarden voldaan wordt aan de hand van de opgenomen voorwaarden in het beleid.
Vorbereiding en uitvoering van de informatieavond voor de ouders betreffende het dyslexiebeleid van de school is gerealiseerd.	De informatiebijeenkomst wordt na afloop geëvalueerd door directie en dyslexiecoaches.

6. Operationeel plan – agenda van dyslexie

Datum	Verantwoordelijke	Taak
eind juni	Aanmeldings-commissie	Bij de aanmelding voor klas 1, worden de basisschoolleerlingen met dyslexie geregistreerd. Een lijst van deze leerlingen met dyslexieverklaringen wordt voor aanvang van het nieuwe schooljaar aan de dyslexiecoaches ter beschikking gesteld.
juli – begin september	Dyslexiecoaches Administratie	Vorbereiding op dyslectische leerlingen. Dyslexielijst maken. Mee laten sturen bij informatiepakket begin schooljaar. Richtlijnen voor docenten actualiseren en begin van het schooljaar aan de docenten uitdelen.
september - maart	Dyslexiecoaches	Start maken met de gesprekken. Dyslectische leerlingen per mail aan mentor doorgeven. Inlichten kernteams onderbouw en bovenbouw. Gesprekken vinden plaats: Klas 1 voor 5 november 2018. Klas 2 voor 18 maart 2019. Klas 3, 3 weken voor de start van SE1. Klas 4 voor 18 maart 2019.
oktober	Dyslexiecoaches Examensecretaris ICT-dienst	Afspraken worden gemaakt en vastgelegd hoe de faciliteiten beschikbaar zullen zijn met betrekking tot de (school)examens.
tussen herfst- en voorjaarsvakantie	Dyslexiecoaches Mentoren Centraal Nederland	Wanneer er een vermoeden van dyslexie is. Procedure opstarten volgens beschrijving van hoofdstuk 3 van het beleidsplan. Voor 1 december 2018 (klas 4) en voor 1 maart 2019 (klas 1 t/m 3) benodigde formulieren en resultaten aanleveren bij Centraal Nederland. Mentoren zijn extra alert bij het bekijken van de dossiers van leerlingen van buiten het SWV Duin- en Bollenstreek, zodat een eventueel vermoeden van dyslexie tijdig gesignaleerd kan worden. Mentoren geven vermoeden van dyslexie direct door aan dyslexiecoach.
September – juli	Dyslexiecoaches	Gesprekken voeren met dyslectische leerlingen. Dyslectische leerlingen met problemen helpen/begeleiden.
voor 18 maart	Dyslexiecoaches Mentoren	Online enquête laten invullen door de leerlingen (mentor). Dyslexiecoach verzamelt de resultaten en interpreteert deze. Daarna wordt het resultaat met het advies overhandigd aan de directeur.
Mei	Dyslexiecoaches	Online enquête docenten.
Mei – juni	Dyslexiecoaches Directie	Evaluatie dyslexiebeleid Bijstelling beleid

DYSLEXIE-AANPAK
RICHTLIJNEN VOOR DOCENTEN

Taak dyslexiecoach

- Voorlichting aan docenten over dyslexie
- Ondersteuning docenten: omgang met dyslectische leerling(en) binnen de les
- Mentoren informeren voor aanvang nieuwe schooljaar over dyslecten binnen de mentorgroep
- Docenten adviseren bij uitvoering dyslexiebeleid
- Vraagbaak voor docenten en/of secties op het gebied van dyslexie
- Bij problematiek die wordt aangegeven door leerling, ouder(s) of docenten, samen met betreffende docent(en)/mentor en leerling onderzoeken wie welke acties kan ondernemen om de leerling in de les beter te laten functioneren.
- Handelingsgerichte aanpak voor dyslecten organiseren
- Stimuleren en bewaken van uitvoering van procedures m.b.t. dyslexie (conform dyslexiebeleid)
- Gesprekken voeren met dyslectische leerlingen
 - Faciliteiten dyslectische leerling in kaart brengen en consequenties daarvan helder en tijdig communiceren naar mentor en docenten
 - Problematiek en oplossingen bespreken
- Testprocedure opstarten bij leerlingen met vermoeden van dyslexie
 - Voortgang van het onderzoek bewaken
- Voorlichting aan ouders over dyslexie
- Contact met ouders dyslectische leerlingen
- Evaluatiegegevens en aanbevelingen aanleveren aan de directie m.b.t. het dyslexiebeleid op school.

Taak mentor

- Weten welke leerlingen in de mentorklas dyslectisch zijn (zie dyslexielijst docentenportaal)
- Controleren dyslexielijst en bevestigen of wijzigingen aan dyslexiecoach doorgeven
- Eerste aanspreekpunt dyslectische leerling
 - Ook in mentorgesprekken dyslexie aan bod laten komen
- Dyslexiecoach informeren (opvallende dingen, belangrijke informatie m.b.t. dyslexie)
- Meldingen (samenhangend met dyslexie) maken in SomToday
- Korte digitale vragenlijst (de link mailt de dyslexiecoach) afnemen bij dyslectische leerlingen. Vragenlijst voor 18 maart inleveren terug in postvak dyslexiecoach.
- Vermoeden van dyslexie doorgeven aan dyslexiecoach (klas 4 voor 1 december 2018, klas 1 t/m 3 voor 1 maart)
 - Vragenlijst mentor invullen
 - Vragenlijst naar ouders opsturen
 - Vragenlijst aan lesgevende docenten uitdelen
 - Vragenlijsten aan dyslexiecoach doen toekomen
- Dyslexie serieus nemen!

Taak docenten

- Weten welke leerlingen uit de klas dyslectisch zijn en van welke faciliteiten zij gebruik moeten kunnen maken (zie dyslexielijst docentenportaal)
- Laat de dyslectische leerling gebruik maken van de toegezegde faciliteiten binnen jouw les (zie begeleidingsverslag in SomToday)
- Gebruik bij toetsen, repetities, overhoringen en examens minimaal lettertype 12 Arial

- Laat spelling niet meetellen wanneer je hier niet op toetst, wordt op spelling getoetst, houd dan rekening met dyslectische leerlingen
- Ondersteuning binnen de les aanbieden die de dyslectische leerling nodig heeft

Faciliteiten die op het vakcollege Rijnmond worden aangeboden:

- Extra tijd (30 minuten per lesuur)
- Gebruik van minimaal lettertype 12 Arial
- Gebruik van Kurzweil (programma met o.a. functie van tekst naar spraak)
- Werken op Ipad
 - o Opdrachten binnen de les
 - o Toetsen
- Aantekeningen op schrift/digitaal krijgen
- Voorlezen
 - o Vragen, opdrachten, kleine stukjes tekst (beperkt aantal) voorgelezen door docent of 'maatje'
- Gebruik Reading Pen

Er kunnen eventueel faciliteiten aangeboden worden die niet op deze lijst staan. Deze worden in overleg toegekend. De docenten worden in dat geval hierover geïnformeerd.

Ondersteuning in de klas

- Visualiseren
- Verlengde instructie
- Aantekeningen digitaal doen toekomen of printen
- Werken met 'maatjes' binnen de klas
- Vraag/tekst samen doorlezen
- Werken op Ipad

Tips

Maak alle repetities, toetsen, overhoringen en examens in minimaal lettertype 12 Arial, groter mag, kleiner niet. Je hoeft dan geen extra vergrotingen te kopiëren. De dyslect hoeft zo geen 'uitzondering' te zijn en met onhandig grote bladen op zijn/haar tafel te werken.

Deel de (belangrijke) aantekeningen met de hele klas (bijvoorbeeld via mail, bericht in Somtoday of Airdrop). Zo hoef je niet te printen en kan iedereen ervan profiteren.

Laat de dyslecten die dat nodig hebben een 'maatje' kiezen waarmee ze goed kunnen samenwerken. Zo kan dit 'maatje' bijvoorbeeld samen met de dyslect de vragen of tekst doornemen en heb je als docent je handen vrij.

Laat de dyslectische leerling die nog extra tijd nodig heeft op een rustige plek verder werken (indien dit mogelijk is roostertechisch). Lukt dit niet, maak direct een afspraak om zo snel mogelijk de toets af te maken (kijk naar een aansluitend moment op het rooster van de leerling).

Zorg dat deze afspraak duidelijk gecommuniceerd wordt en dat er geen misverstanden over kunnen ontstaan.

Het is uiteindelijk de verantwoordelijkheid van de leerling om daadwerkelijk op het afgesproken moment te komen.

Let op: van de afspraak over 30 minuten extra tijd mag onder geen beding worden afgeweken. Ook voor toetsen waarbij gerekend moet worden, geldt deze afspraak. Dit heeft alles te maken met de automatiseringsproblematiek bij dyslexie die het werkgeheugen enorm belast.

Heb geduld met de dyslectische leerling. Probeer 'ezelsbruggetjes' te verzinnen samen met hem/haar om de leerstof beter te begrijpen en te onthouden. Herhaal de instructie, soms is het een tweede keer nodig.

Geef de dyslectische leerling verlengde instructie indien nodig. Plan hier bij de voorbereiding van je les ruimte voor in. Het is de bedoeling dat de leerling binnen de les de (extra) ondersteuning krijgt.

Help de dyslectische leerling om zo zelfstandig mogelijk te worden. Het is fijn als ze uit zichzelf aan kunnen geven dat ze iets nodig hebben.

Je kunt goed helpen door ze te verwijzen naar de personen die ze daarvoor nodig hebben (vakdocent, dyslexiecoach, mentor, teamleider, etc.).

Heb je vragen over dyslexie of de aanpak binnen de klas: stel deze aan de dyslexiecoach.

dyslexie@vakcollegerijnmond.nl